باس شۆجي شي جینیپڭنىك ینتەرنەتتە قۆاتتی ەل جوننىدەگی ماڭزدی یدەیاسىن ىشكەرىلەي ۇیرەنەیىك، دایەكتىلەندىرەیىك

(باسی 1 ـ بەتتە)

پارتیا 18 ـ قۆرىلتایىنان بەری شي جینپیڭ جولداستی ۇیتقی ەتكەن پارتیا ورتالىق كومیتەتی ینتەرنەت حاۆىپسزدىگی جانە ینفورماتسیالاندىرۆ قىزمەتىنە ایرىقشا ەمان بەرىپ، ینتەرنەتتە قۆاتتی ەل قۆرىلىسی سىندی ستراتەگیالىق نسانانی ایقىن العا قویىپ، ینتەرنەت حاۆىپسزدىگی جانە ینفورماتسیالاندىرۆ قىزمەتىن ەبىر تۆتاس جوسپارلاپ ىلگەرىلەتپ، نازاریالىق جاڭالىق اشۆ مەن امالیاتتىق جاڭالىق اشۆدی ۇزدىكسىز ىلگەرىلەتپ، ەبىر قىدىرۆ كەلەلی شەشىم جاساپ، ەبىر قىدىرۆ كەلەلی شارالاردی العا قویىپ، ەلىمىز ینتەرنەت حاۆىپسزدىگی جانە ینفورماتسیالاندىرۆ سىتەرىنىك كەلەلی جەتىستىككە قول جەتكىزۆىن ىلگەرىلەتتی. قاجماي ـ تالماي قۆلشىنۆ ارقىلی پارتیانىك ینتەرنەت جانە ینفورماتسیالاندىرۆ قىزمەتىنە باسشىلىعی جاپىاي كۆشەیتىلپ، ینتەرنەت كەڭىستىگىندەگی نەگزگی اعىمدىق یدەیا، قوعامدىق پىكىر بەكەمدەلپ، كۆشەیتىلپ، ینتەرنەتتی كەشەندی جونگە سالۆ جۆیەسی نەگزىنىن ورناتىلىپ، ینتەرنەت حاۆىپسزدىگىن قامتاماسىز ەتۆ جۆیەسی مەن قابىلەتی ۇزدىكسىز جوعارىلاتىلپ، ینتەرنەت حاۆىپسزدىگی جانە ینفورماتسیالاندىرۆ سالاسىنداعی ىلىم ـ تەحنیكادا ەۇز كۆشىنە سۆیەنۆ، ەۇزىن ـ ەۇزی الۆەتتەندىرۆ ایاق السی جەدەلدەتىلپ، ینفورماتسیالاندىرۆدىك جەبەۆ، جەتەكشىلىك ەتۆ رولی ەۇنىمدی ساۆلەلەندىرىلپ، ینتەرنەت كەڭىستىگىنىك زاڭىمەن باسقارىلۆ دەڭگەیی ۇزدىكسىز جوعارىلاتىلپ، ینتەرنەت كەڭىستىگىندە گی حالقارالىق ەسوز سویلەۆ ۇقىعی مەن نقپال كۆشی كورنەكتی كۆشەیتىلپ، ینتەرنەتە قۆاتتی ەل قۆرىلىسندا تىك قادام تاستالدی. وسی كەلەلی تابىستارعا قول جەتكىزۆدىك ەك ەتۆپ نەگزی باس شۆجي شي جینپیڭنىك جول باستاپ، رول ۇستاۆىنىك ارقاسی، شي جینپیك جاڭا ەاۆىر جۆڭگوشا سوتسیالیزم یدەیاسىنىك علمي جەتەكشىلىگىنىك ارقاسی، بۆل "ەكىنی تۆراقتاندىرۆدىك" شەشۆشی ەمانىن تولىق ایگىلەدی.

یدەیا نۆری ەكپىندەي ىلگەرىلەۆ جولىن نۆرلاندىردی، ۇلی امالیات یدەیانىك ۇلی كۆشىن ایگىلەدی. "ینتەرنەت سىندی وتكەلدەن وتە الماساق، ۇزاق ۇاقىت بىلىك جۆرگىزۆ سىندی وتكەلدەن وتە المایمىز" دەپ اتاپ كورسەتپ، "ینتەرنەت كەڭىستىگی ەجۆز میلیوندىاعان جۆرتشىلىقتىك ورتاق رۆحانی مەكەنی"، "ینتەرنەتتىك مەملەكەت پەن حالقتی اناعۇرلىم ویداعدای باقتىقا كەنەلتۆىنە مۆمكىندىك جاساۆ كەرەك" دەپ باسا دارپىتەدی ... باس شۆجي شي جینپیك اداماۆزات تاریحی داۆىنىك، پارتیا مەن مەملەكەت سىتەری جالپی جاعدایىنىك بىىگىندە تۆرپ، ینفورماتسیالاندىرۆدىك داۆ اۆقىمی مەن ەل ەشی، حالقارا كەلەلی جاعدایىنان باستاپ كەرسپ، ەبىر قىدىرۆ جاڭا یدەیالاردی، جاڭا كۆزقاراستاردی، جاڭا تۆجىرىمداردی العا قویىپ، باس شۆجي شي جینپیڭنىك ینتەرنەتتە قۆاتتی ەل جوننىدەگی ماڭزدی یدەیاسىن قالىپتاستىردی. ینتەرنەتتی پارتیا باسقارۆعا تاباندی بولۆ، ینتەرنەت حاۆىپسزدىگی جانە ینفورماتسیالاندىرۆ سىتەرىن حالىق ەۇشىن سىتەۆگە تاباندی بولۆ، ینتەرنەتتی جونگە سالۆدىك جۆڭگوشا جولىمەن جۆرۆگە تاباندی بولۆ، داۆ مەن حاۆىپسزدىكتی ەبىر تۆتاس جوسپارلاۆعا تاباندی بولۆ، وك ەنەرگیا ـــ باس تالاپ، باسقارا الۆ ـــ داۆ جۆرمەیتىن قیسىن، ویداعدای پایدالانا ەبلۆ ـــ ناعىز قابىلەت ەكەندگىنە تاباندی بولۆ، مەملەكەتتىك ینتەرنەت حاۆىپسزدىگی قالتقىسىن بەكەمدەۆگە تاباندی بولۆ، ینفورماتسیالاندىرۆدىك جەبەۆ، جەتەكشىلىك ەتۆ رولىن ساۆلەلەندىرۆگە تاباندی بولۆ، ینتەرنەتتی زاڭىمەن باسقارۆعا، ینتەرنەتتی زاڭ بوینشا جۆرگىزۆگە، ینتەرنەتكە زاڭ بوینشا شىعۆعا تاباندی بولۆ، ینتەرنەت كەڭىستىگی تاعدىرلاس ورتاق تۆلعاسىن قۆرۆدی ىلگەرىلەتۆگە تاباندی بولۆ، ادال، كىرشىكسىز، جاۆاپكەرشىلىك ارقالایتىن ینتەرنەت حاۆىپسزدىگی جانە ینفورماتسیالاندىرۆ قىزمەتی قوسىنىن قۆرۆعا تاباندی بولۆ... باس شۆجي شي جینپیڭنىك ینتەرنەتتە قۆاتتی ەل جوننىدەگی ماڭزدی یدەیاسی ینتەرنەت حاۆىپسزدىگی جانە ینفورماتسیالاندىرۆ سىتەرىنىك داۆىنداعی ەبىر قىدىرۆ كەلەلی نازاریالىق جانە امالیاتتىق ماسەلەلەرگە جۆیەلی جاۆاپ بەرىپ، پارتیانىك ینتەرنەت حاۆىپسزدىگی جانە ینفورماتسیالاندىرۆ قىزمەتىنىك زاڭىدىلىعی جوننىدەگی تانىمىن شت جاڭا دەڭگەیگە كوتەردی، ول شي جینپیك جاڭا ەداۆىر جۆڭگوشا سوتسیالیزم یدەیاسىنىك ماڭزدی قۆرامداس بولىگی، جاڭا داۆىردەگی جاڭا جورىقتا ینتەرنەت حاۆىپسزدىگی جانە ینفورماتسیالاندىرۆ سىتەرىنىك جوعاری ساپالی داۆىنا، ینتەرنەتتە قۆاتتی ەل قۆرۆعا جەتەكشىلىك ەتەتىن ارەكەت باعدارناماسی، ەسوز جوق، ینتەرنەت حاۆىپسزدىگی جانە ینفورماتسیالاندىرۆ قىزمەتىنىك جالپی بارىسىندا شىن مانىندە دایەكتىلەندىرۆىمىز كەرەك.

قازىر الەمدىك جاڭا كەزەكتی ىلىم ـ تەحنیكا توڭكەرىسی مەن كاسىپ سالاسی وزگەرىسی ىشكەرىلەي ىلگەرىلەتىلپ، ینتەرنەت حاۆىپسزدىگی جانە ینفورماتسیالاندىرۆ تەحنیكاسی كۆن سایىن جاڭارىپ، اي سایىن تۆلەجپ، الەمدىك ەكونومیكا ارناسىن، مۆدده ارناسىن، حاۆىپسزدىك ارناسىن تەرەڭدەي وزگەرتپ، ینتەرنەت دۆنیە جۆزىنە نقپال جاسایتىن ماڭزدی كۆشكە اینالىپ، ینفورماتسیالاندىرۆ جۆڭحۆا ۇلتىنا ىلۆده ەبىر كەزىگەتىن وراي الا كەلدی. ینتەرنەت حاۆىپسزدىگی بولماسا مەملەكەت حاۆىپسزدىگی بولمایتىندىعىن، ەكونومیكانىك، قوعامنىك ورنىقتی اینالمی بولمایتىندىعىن؛ ینتەرنەت حاۆىپسزدىگی جانە ینفورماتسیالاندىرۆ سىتەری جاڭا وندىرگىش كۆشتەر مەن جاڭا داۆۆ بەتالىسنا ۇاكىلدىك ەتەتىندىگىن، ینفورماتسیالاندىرۆ بولماسا وسىزاماندانداندىرۆ بولمایتىندىعىن، ەسوز جوق، تەرەڭ تانىپ جەتۆ كەرەك. جاڭا جورىقتا باس شۆجي شي جینپیڭنىك ینتەرنەتتە قۆاتتی ەل جوننىدەگی ماڭزدی یدەیاسىن ىشكەرىلەي ۇیرەنىپ، دایەكتىلەندىرىپ، تۆ ۇستاپ، جۆرت تىلەگىن ۇیىستىرۆ، حاۆپ ـ قاتەردەن ساقتانىپ، حاۆىپسزدىكتی ساقتاۆ، جونگە سالۆدی كۆشەیتىپ، حالىق تۆرمىسىنا تیىمدىلىك جەتكىزۆ، قوزعاۆشی قۆاتتی ارتتىرىپ، داۆدی جەبەۆ، سەلبەستىك قاراستىرىپ، بىرگە یگىلىككە كەنەلۆگە ۇمتىلۆ سىندی بورىشتی، مىندەتتی شىن مانىندە ارقالاپ، "ونعا تاباندی بولۆ" سىندی ماڭزدی پرینسیپتی مەقتی یگەرىپ، ینتەرنەت حاۆىپسزدىگی جانە ینفورماتسیالاندىرۆ سىتەردىنىك جوعاری ساپالی داۆىن زور كۆشپەن ىلگەرىلەتپ، مەملەكەتتی قۆدىرەتتەندىرۆ قۆرىلىسی، ۇلتتی گۆلدەندىرۆ ۇلی ەسی ەۇشىن پارمەندی تىرەك ازىرلەۆ كەرەك.

پارتیانىك 20 ـ قۆرىلتایی جاپىاي سوتسیالیستىك وسىزاماندانعان مەملەكەت قۆرۆ، جۆڭحۆا ۇلىتىنىك ۇلی گۆلدەنۆىن جۆڭگو ۇلگىسىندەگی وسىزاماندانداندىرۆ ارقىلی جاپىاي ىلگەرىلەتۆ سىندی ایبىندی جوبانی كەسكىندەپ، ینتەرنەتتە قۆاتتی ەلدی جەدەل قۆرۆدی ایقىن العا قویىپ، ینتەرنەت حاۆىپسزدىگی جانە ینفورماتسیالاندىرۆ قىزمەتىنە ستراتەگیالىق ورنالاسترۆ جاسادی. یدەیا مەن ارەكەتتی باس شۆجي شي جینپیڭنىك ماڭزدی نۆسقاۆىنىك رۆحىمەن جانە پارتیا ورتالىق كومیتەتىنىك شەشىمدەرىمەن، ورنالاسترۆلارىمەن بىرلىكە كەلتىرىپ، بورىشتی، مىندەتتی ەستە بەرىك ساقتاپ، مىندەتتی، شارانی ەگجەي ـ تەگجەیلىلەندىرىپ، تیاناقتانۆىن كۆش سالا ىلگەرىلەتۆ كەرەك. مەملەكەتتىك ینتەرنەت حاۆىپسزدىگی جانە ینفورماتسیالاندىرۆ قىزمەتی تالاپتارى بوینشا ینتەرنەتتە ۇنامدی جاقتان ۇگىتەۆدی، جەتەكتەۆدی كۆشەیتىپ، ینتەرنەتتەگی یدەولوگیالىق حاۆپ ـ قاتەردەن ساقتانىپ، ینتەرنەتتی كەشەندی جونگە سالۆ ونىمدىلىگىن جوعارىلاتىپ، تاماشا ینتەرنەت ەكولوگیاسىن قالىپتاستىرىپ، ینتەرنەتتەگی یدەولوگیا قىزمەتىنىك باسشىلىق ۇقىعىن مەقتی یگەرۆ؛ داۆ مەن حاۆىپسزدىكتەردی ەبىر تۆتاس جوسپارلاپ، ینتەرنەت حاۆىپسزدىگىندە گە كەلەلی ستراتەگیا مەن مىندەتتەردی اتقارىپ، ینتەرنەت حاۆىپسزدىگی قىزمەتىنىك ۇلكەن ارناسىن قالىپتاستىرىپ، مەملەكەتتىك ینتەرنەت حاۆىپسزدىگی قالتقىسىن بەكەمدەۆ؛ جاڭالىق اشۆ ارقىلی دەم بەرۆگە، ەۇز كۆشىنە سۆیەنىپ، ەۇزىن ـ ەۇزی الۆەتتەندىرۆگە، داۆعا قۆات ۇستەۆگە، جالپىعا ەتیىمدی، ەادىل بولۆعا تاباندی بولىپ، ولقىلىقتاردی، جەتەرسىزدىكتەردی جەڭىپ، ینفورماتسیالاندىرۆدىك جەبەۆ، جەتەكشىلىك ەتۆ رولىن ساۆلەلەندىرۆ؛ ینتەرنەت جاعىندا زاڭ شعارۆدی، زاڭ اتقارۆدی، ەادىلیا جۆرگىزۆدی، زاڭ جالپىلاسترۆدی كۆشەیتىپ، ینتەرنەت كەڭىستىگىنىك زاڭىمەن باسقارىلۆ ەۇردىسىن ىلگەرىلەتۆ؛ ینتەرنەت حاۆىپسزدىگی جانە ینفورماتسیالاندىرۆ سالاسىنداعی حالقارالىق اۆىس ـ كۆیىستی جانە ناقتی سەلبەستىكتی تەرەڭدەتۆ؛ ینتەرنەتتی پارتیا باسقارۆعا تاباندی بولىپ، پارتیانىك ینتەرنەت حاۆىپسزدىگی جانە ینفورماتسیالاندىرۆ قىزمەتىنە جاپىاي باسشىلىعىن كۆشەیتىپ، ورتالىق ینتەرنەت حاۆىپسزدىگی جانە ینفورماتسیالاندىرۆ كومیتەتی، سوندای ـ اق وعان مۆشە ورىندار، ەار دارەجەلی پارتكومدار (پارتیا باسشىلىق گرۆپىاسی)، ینتەرنەت حاۆپىسزدىگی جانە ینفورماتسیالاندىرۆ تاراۆلارى تۆلعالىق جاۆاپكەرشىلىكتی تیاناقتاندىرىپ، ینتەرنەت حاۆىپسزدىگی جانە ینفورماتسیالاندىرۆ قىزمەتىن كۆش بىرىكتىرە ىلگەرىلەتۆدىك جاندی جاعدایىن قالىپتاستىرۆ كەرەك.

مەملەكەتتی قۆدىرەتتەندىرۆ قۆرىلىسىنىك، ۇلتتی گۆلدەندىرۆدىك ۇلی نسانىاسی جۆرتتی جىگەرلەندىرەدی، ەكپىندەي ىلگەردىلەۆگە جەبەیدی. "جاڭا ەداۆىردىك جاڭا جوىرعىندا ینتەرنەت حاۆىپسزدىگی جانە ینفورماتسیالاندىرۆ سىتەرىنىك ماڭزدی ورنی، رولی كۆن سایىن كورنەكتىلەندی". شي جینپیك جولداستی ۇیتقی ەتكەن پارتیا ورتالىق كومیتەتىنىك توڭىرەگىنە اناعۇرلىم تىعىز ىنتىماقتاسىپ، شي جینپیك جاڭا ەداۆىر جۆڭگوشا سوتسیالیزم یدەیاسىن جەتەكشی ەتۆگە تاباندی بولىپ، پارتیا 20 ـ قۆرىلتایىنىك رۆحىن جاپىاي دایەكتىلەندىرىپ، تیاناقتاندىرىپ، باس شۆجي شي جینپیڭنىك ینتەرنەتتە قۆاتتی ەل جوننىدەگی ماڭزدی یدەیاسىن ىشكەرىلەي ۇیرەنىپ، دایەكتىلەندىرىپ، "ەكىنی تۆراقتاندىرۆدىك" شەشۆشی ەمانىن تەرەڭ ەتۆسىنىپ، "ەتورت تانىمدی" كۆشەیتىپ، "ەتورت سەنىمدی" بەكەمدەپ، "ەكىنی قورعاۆدی" ورىنداپ، اناعۇرلىم ۇمتىلا ەس تىندىراتىن رۆحانی كۆیمەن بورىشتی، جاۆاپكەرشىلىكتی شىن مانىندە ارقالاپ، العان بەتىنەن قایتپایتىن، ۇاقىت ۇتاتىن ەكپىندەي ىلگەرىلەۆ كۆیىمەن ینتەرنەت حاۆىپسزدىگی جانە ینفورماتسیالاندىرۆدىك جوعاری ساپالی داۆىن ىلگەرىلەتىپ، ینتەرنەتتە قۆاتتی ەل قۆرىلىسىنىك جاڭا ناتیجەلەرى ارقىلی جاپىاي سوتسیالیستىك وسىزاماندانعان مەملەكەت قۆرۆ، جۆڭحۆا ۇلىتىنىك ۇلی گۆلدەنۆىن جاپىاي ىلگەرىلەتۆ ەۇشىن جاڭا ۇلەس قوسۆ كەرەك.

(شینحۆا اگەنتىگىنىك 7 ـ ایدىك 16 ـ كۆنی بەیجیڭنەن بەرگەن حابارى)

(باسی 1 ـ بەتتە)

ەل ەشی مەن حالقارا سیاقتىلاردىك قاتىناسىن جۆیەلی بایمدادی، بۆل پارتیامىزدىك سوتسیالیستىك ەكولوگیالىق وركەنیەت قۆرىلىسىنىك زاڭدىلىعی جوننىدەگی تانىمىنىك تىك بىككە كوتەرىلگەندىگىن ایگىلەیدی.

ماقالادا بىلاي دەپ اتاپ كورسەتىلدی: یدەیانىك نۆر ـ شۆعلاسی العا باسۆ جولىن نۆرلاندىردی. جاڭا ەداۆىردىك 10 جلىنان بەری ەلىمىزدىك ەكولوگیالىق وركەنیەت قۆرىلىسىندا تاریحی سیاتتی، بۆرىلىس سیاتتی، جالپی جاعداي سیاتتی وزگەرىس تۆىلدی، كۆللی جۆرتتی جالت قاراتقان ەكولوگیالىق كەرەمەت پەن جاسىل داۆۆ كەرەمەتی جاراتىلدی. جاڭا جورىققا ارشىندی قادام تاستاعاندا، پارتیا 20 ـ قۆرىلتایی بایانداماسىندعی سوزدەر جۆرتتی جىگەرلەندىرە ەتۆستی: "جۆڭگو ۇلگىسىندەگی وسىزاماندانداندىرۆ ـــ ادام مەن تابیعات جارا-سىمدی قاتار ەومىر سۆرەتىن وسىزاماندانداندىرۆ"، "تۆنىق سۆ، جاسىل تاۆ ـــ باعالی بایلىق ۇستانىمىن، ەسوز جوق، بەرىك ورناتىپ جانە امالیاتتا ایگىلەپ، ادام مەن تابیعات جاراسىمدی قاتار ەومىر ەسۆرۆ بىىگىنەن داۆۆدی جوسپارلاۆ كەرەك".

جۆڭگونىك بایتاق دالاسىندا شي جینپیڭنىك ەكولوگیالىق وركەنیەت یدەیاسی جۆرت جۆرەگىنە تەرەڭ ۇیالاپ، جۆڭگو ۇلگىسىندەگی وسىزاماندانداندىرۆدىك ەكولوگیالىق تاعانىن بەكەمدەپ، حالىق بۆقارا-سىنىك تۆنىق سۆ، جاسىل تاۆ جاراتۆ بارىسىندا تابیعات كورىكەمدىگىنەن، تىرشىلىك كورىكەمدىگىنەن، ەومىر كورىكەمدىگىنەن بىرگە یگىلىكتەنۆىنە مۆمكىندىك جاسادی.

ماقالا 3 بولىككە بولىنگەن: یدەیالىق جەتەكشىلىك ـــ "ەكولوگیالىق وركەنیەت قۆرىلىسی جۆڭحۆا ۇلتىنىك ماڭگی ۇزدىكسىز داۆۆىنا ساياتىن مىڭ جىلدىق ۇلی جوسپار"؛ امالیاتتىك ۇلی كۆشی ـــ "ەكولوگیالىق ورتانی كوز قاراشىعىمىزدی قورعاعانداي قورعاپ، ەكولوگیالىق ورتاعا ومىرىمىزگە ەمان بەرگەندەي ەمان بەرەیىك"؛ ۇزدىكسىز كۆرەسۆ ـــ "تۆنىق سۆ، جاسىل تاۆ ـــ باعالی بایلىق، قورشاعان ورتانی قورعاۆدىك ەوزی وندىرگىش كۆشتی قورعاعاندىق، قورشاعان ورتانی جاقسارتۆدىك ەوزی وندىرگىش كۆشتی دامىتقاندىق".

ماقالادا بىلاي دەلىندی: جۆڭگو دامىعان ەلدەرىدىك نەشە ەجۆز جىلدا باسقان ونەركاسىپتەنۆ بارىسىن نەشە ون جىلدا ورىندادی، سوندای ـ اق قىرۆار ەكولوگیالىق ورتا ماسەلەسی جینالپ قالدی. جاڭا داۆىرگە قادام تاستاعاندا، بىزگە قاندای داۆۆ جاجەت، وسىزاماندانداندىرۆ جولىمەن قالاي جۆرەمىز؟

جۆڭگو سۆراۆىنا، دۆنیە ەجۆزی سۆراۆىنا، حالىق سۆراۆىنا، ەدا-ۇىر سۆراۆىنا بەتپە ـ بەت كەلگەن شي جینپیك جولداستی ۇیتقی ەتكەن پارتیا ورتالىق كومیتەتی ەكولوگیالىق وركەنیەت قۆرىلىسىن بۆرىن بولپ كورىلمەگەن بىككە كوتەرىپ، "جاسىل جاۆاپناماىنى" تاىتمدی جازدی.

2012 ـ جىلى 11 ـ ایدا پارتیانىك 18 ـ قۆرىلتایی ەكولوگیالىق ورىكەنیەت قۆرىلىسىن جۆڭگوشا سوتسیالیزم سىتەرىنىك "بەستی ەبىر تۆلعالاندىرۆ" جالپی تۆلعالىق ورنالاسترۆنا ەنگىزىپ، پارتیانىك ۇستاۆىنا "جۆڭگو كوممۆنیستىك پارتیاسی حالقتىك سوتسیالیستىك ەكولوگیالىق ورىكەنیەت قۆرۆنا باسشىلىق ەتەدی" دەپ جازدی.

2022 ـ جىلى 10 ـ ایدا پارتیانىك 20 ـ قۆرىلتایی ادام مەن تابیعاتتىك جاراسىمدی قاتار ەومىر ەسۆرۆی ـــ جۆڭگو ۇلگىسىندەگی وسىزاماندانداندىرۆدىك جۆڭگوشا ەرەكشەلىگىنىك ەبىری، ادام مەن تابیعاتتىك جاراسىمدی قاتار ەومىر ەسۆرۆن جەبەۆ ـــ جۆڭگو ۇلگىسىندەگی وسىزاماندانداندىرۆدىك ماندىك تالابىنىك ەبىری ەكەندىگىن تەرەڭ بایمدادی ەاری "جاسىل داۆۆدی ىلگەرىلەتپ، ادام مەن تابیعاتتىك جاراسىمدی قاتار ەومىر ەسۆرۆن جەبەۆ" سىندی كەلەلی ورنالاسترۆ جاسادی.

جاڭا ەداۆىردىك 10 جىلىنان بەری شي جینپیك جولداستی ۇیتقی ەتكەن پارتیا ورتالىق كومیتەتی جۆڭحۆا ۇلتىنىك ماڭگی ۇزدىكسىز داۆۆی سىندی بىىكتی شعار ەتۆین ەتىپ، ەكولوگیالىق وركەنیەت قۆرىلىسىنىك جاڭا ەداۆىر جۆڭگوشا سوتسیالیزم سىتەرىندەگی ماڭزدی ورنی مەن ستراتەگیالىق ەمانىن تەرەڭ یگەرىپ، "نە ەۇشىن ەكولوگیالىق وركەنیەت قۆرۆ، قاندای ەكولوگیالىق وركەنیەت قۆرۆ، ەكولوگیالىق وركەنیەتتی قالاي قۆرۆ" قاتارلی كەلەلی نازاریالىق جانە امالیاتتىق ماسەلەلەرگە جۆیەلی جاۆاپ بەرىپ، شي جینپیڭنىك ەكولوگیالىق وركەنیەت یدەیاسىن قالىپتاستىردی، بۆل جاڭا داۆىردەگی ەلىمىزدىك ەكولوگیالىق وركەنیەت قۆرىلىسىنىك ەتۆبىرلی بویسۆنۆ ولشەمی مەن ارەكەت باعدارناماسىنا اینالدی.

جاڭا ەداۆىردىك 10 جىلىنان بەری شي جینپیك جولداستی ۇیتقی ەتكەن پارتیا ورتالىق كومیتەتىنىك پارمەندی باسشىلىعىندا، ەبىر قىدىرۆ ەتۆبىرلی سیاتتی، جاساماپزدىق سیاتتی، ۇزاق بولاشاقتىق سیاتتی قىزمەتتەر جاپىاي ورىستەتىلپ، ەكولوگیالىق وركەنیەت قۆرىلىسىن ىلگەرىلەتۆ بەكەمىنىك زور بولۆی، سەرپىننىك زور بولۆی، ناتیجەسىنىك زور بولۆی بۆرىن بولپ كورىلمەگەن دەڭگەیگە جەتتی.

یدەیانی ۇیرەنىپ، پارتیاللىقتی كۆشەیتىپ، امالیاتقا ەمان بەرىپ، جاڭا ۇلەس قوستی. شي جینپیك جاڭا ەداۆىر جۆڭگوشا سوتسیالیزم یدەیاسىن ۇیرەنۆ، دایەكتىلەندىرۆ نەگزگی تاقىرىپتىق تاربیەسی ورىستەتىلگەننەن بەری وڭىرلەر، تاراۆلار شي جینپیڭنىك ەكولوگیالىق وركەنیەت یدەیاسىن ىشكەرىلەي ۇیرەنىپ، دایەكتىلەندىرىپ، نازاریالىق ۇیرەنۆدی كۆشەیتۆ ارقىلی داۆۆ امالیاتىنا جەتەكشىلىك ەتىپ، ىشكەرىلەي تەكسەرۆ ـ زەرتتەۆ ارقىلی داۆۆداعی قین ماسەلەلەردی شەشىپ، ادام مەن تابیعات جاراسىمدی قاتار ەومىر سۆرەتىن وسىزاماندانداندىرۆدی تىڭعىلىقتی قۆردی.

ماقالادا بىلاي دەپ اتاپ كورسەتىلدی: بۆگىنگی تاڭداعی جۆڭگودا جاسىل داۆۆ ۇزدىكسىز جەدەلدەتىلپ، جاسىل الاپ ۇزدىكسىز كەڭەیىپ، جاسىل ۇلەس ۇزدىكسىز مولایىپ، جاڭا داۆىردەگی «ەمىك شاقىرىمدىق تاۆ ـ وزەن كارتیناسىنىك» ایبىنی اسقاق بولدی.

كوك زەڭگىر اسپاندا اقشا بۆلتی قالقتاعان، سۆی تۆنىق، جاعالاۆی جاسىل كورىنىستەن دۆنیە ەجۆزی گۆلدەنىپ ـ كورىكەیگەن جۆڭگونی كوردی؛ قامال الىپ، قیىندىقتاردی جەڭىپ، كەزەڭنەن اسپ، قىساڭنان وتكەن كورىنىستەن دۆنیە ەجۆزی ۇدەرە العا تارتقان جۆڭگونی كوردی.

جاڭا جورىقتا ەكپىندەي ىلگەرىلەپ، جاڭا داۆىردە ۇلەس قوستی. ادام مەن تابیعات جاراسىمدی قاتار ەومىر سۆرگەن وسىزاماندانداندىرۆ ەۇردىسی جۆڭگونی تەرەڭدەي وزگەرتۆدە، دۆنیە جۆزىنە تەرەڭ نقپال جاساۆدا.

(باسی 1 ـ بەتتە)

سۆ یگىلىگی ینجەنەریالىق نساندارىنىك ەبەری. ما شیڭرۆي ینجەنەریا قۆرىلىس باسىنا كەلىپ، قاتىستی قىزمەتتەر جوننىدەگی تانىمىتىرۆدی تەڭداپ، قۆرىلىس جۆرگىزەتىن ورىننىك جاۆاپتی جولداستارىمەن اڭگىمەلەسىپ، نسانىننىك جالپی تۆلعالىق جوباسی، قۆرىلىس ایاق السی، ەوندىرىس حاۆىپسزدىگی سیاقتی قىزمەتتەردی ەگجەي ـ تەگجەیلی تەكسەرىپ كورىپ، ۇعسىپ، بىلاي دەپ باسا دارپىتەدی: ورتالىق كاسىپورىننىك جەتەكشىلىك ەتۆ، ۇلگی كورسەتۆ رولىن ویداعداي ساۆلەلەندىرىپ، ینجەنەریا قۆرىلىسىن جوعاری ولشەممەن، جوعاری ساپامەن، جوعاری ونىمدىلىكپەن ىلگەرىلەتىپ، فاكتورلارمەن، قىزمەت وتەۆمەن قامتاماسىز ەتۆدی كۆشەیتىپ، ماسەلەنی دەر كەزىندە سایكەستىرىپ، شەشىپ، نسانىننىك ۇاعىندا سالىنىپ سكە قوسىلۆىن ىلگەرىلەتىپ، وڭىرلىك شۆ بایلىعىن ۇلەستىرۆ، پایدالانۆ دەڭگەیىن ەونىمدی جوعارىلاتىپ، تارىم وىپاتىنىك ەكولوگیالىق ورتاسىن جاقسارتىپ، وڭتۆستىك شینجیاڭ ەكونومیكاسىنىك، قوعامنىك جوعاری ساپالی داۆىن ىلگەرىلەتۆگە كۆش قوسۆ كەرەك. ینجەنەریانىك ساپاسىنا شىنایی كەپىلدىك ەتىپ، ەوندىرىس حاۆىپسزدىگىن ویداعداي یگەرىپ، نسان قۆرىلىسىن شىن مانىندە ەار ۇلت بۆقاراسىن باقتىقا كەنەلتەتىن حالىق تۆرمىسی ینجەنەریاسی، حالىق تىلەگی ینجەنەریاسی ەتىپ سالىپ شعۆ كەرەك.

حوتان ایماعی جەرگىلىكتی ورىننىك لیتي، قورعاسىن، مىرىش سیاقتی مول ەتۆستی مەتال بایلىعىن ارقاۆ ەتىپ، لوپ اۆدانىندا كۆڭگاك ەكونومیكالىق، تەحنیكالىق اشۆ رایونىن (ەتۆستی مەتال كاسىپ سالاسی باقشاسی) جەدەل قۆردی. ما شیڭرۆي باقشا رایونىنىك جوباسی، قۆرىلىسی، داۆۆی جوننىدەگی تانىستىرۆدی تەڭداپ، شینجیاڭ حوشاۆیۆن قورعاسىن ـ مىرىش كەنىن اشۆ جانە كۆنلۆن لانزۆان لیتي كاسىبی، جىسۆن لیتي كاسىبی سیاقتی كاسىپورىنداردىك نساندی ىلگەردىلەۆگە، تەحنیكا ـ تەحنولوگیاعا، جاسىل داۆۆعا قاتىستی احۆالدارىن ەگجەي ـ تەگجەیلی ۇعسىپ، بىلاي دەپ باسا دارپىتەدی: ورتالىق كاسىپورىننىك جەتەكشىلىك ەتۆ، ۇلگی كورسەتۆ رولىن ویداعداي ساۆلەلەندىرىپ، ینجەنەریا قۆرىلىسىن جوعاری ولشەممەن، جوعاری ساپامەن، جوعاری ونىمدىلىكپەن ىلگەرىلەتىپ، فاكتورلارمەن، قىزمەت وتەۆمەن قامتاماسىز ەتۆدی كۆشەیتىپ، ماسەلەنی دەر كەزىندە سایكەستىرىپ، شەشىپ، نسانىننىك ۇاعىندا سالىنىپ سكە قوسىلۆىن ىلگەرىلەتىپ، وڭىرلىك شۆ بایلىعىن ۇلەستىرۆ، پایدالانۆ دەڭگەیىن ەونىمدی جوعارىلاتىپ، تارىم وىپاتىنىك ەكونومیكاسىنىك، قوعامنىك جوعاری ساپالی داۆىن ىلگەرىلەتۆگە كۆش قوسۆ كەرەك. ول باقشا رایونىنان سایكەستی نەگزدىك قۆرىلعىلارى بار كۆشپەن كەمەلدەندىرىپ، قارجی قوسۆ ورتاسىن شىنایی ساپالىلاندىرىپ، جوعاری دەڭگەیلی وسىزاماندانعان باقشا رایونی ارقىلی حوتانىنىك جاسىل كەن كاسىبی داۆۆىنىك بىىگىن تۆلعالاۆنا كۆش ۇستەۆدی تالاپ ەتتی.

ما شیڭرۆي تەكسەرۆ ـ زەرتتەۆدە بىلاي دەپ باسا دارپىتەدی: وڭتۆستىك شینجیاڭنىك جوعاری ساپالی داۆىن جەدەل ىلگەرىلەتۆ شینجیاڭ قىزمەتىنىك جالپی جاعدایىنا سایادی. حوتان ایماعی باس شۆجي شي جینپیڭنىك شینجیاڭدی كوزدەن كەشىرىپ، گەندە سویلەگەن ماڭزدی ەسوزىنىك، ماڭزدی نۆسقاۆىنىك رۆحىن ىشكەرىلەي ۇیرەنىپ، دایەكتىلەندىرىپ، سایاسي دەڭگەیدی ونان اری جوعارىلاتىپ، سەنىمدی بەكەمدەپ، ورایدی یگەرىپ، جاۆاپكەرشىلىك ارقالاپ، شىنایی ەس ىستەپ، باسىمدىقتا یە بایلىقتی كادەگە جاراتۆدی جەدەلدەتىپ، حالىق تۆرمىسىن بار كۆشپەن قامتاماسىز ەتىپ جانە جاقسارتىپ، ەكونومیكانىك، قوعامنىك جوعاری ساپالی داۆىننىك جەتىستىكتەرىمەن ەار ۇلت حالقىن اناعۇرلىم ویداعداي یگىلىككە كەنەلدىرۆدی ىلگەرىلەتۆی كەرەك. جاسىل كەن كاسىبىن قارقىندی دامىتىپ، لیتي ـ بەریللي كەنی، قورعاسىن ـ مىرىش كەنی سیاقتی ەتۆیىندی كەن بایلىقتارىن اشۆدی بار كۆشپەن ىلگەرىلەتىپ، باستاماشی كاسىپورىنداردىك جەتەكتەۆ رولىن كۆشەیتىپ، باقشا رایونىنىك كوتەرىمدىلىك قۆاتىن جوعارىلاتىپ، كاسىپ سالاسىنىك شوعىرلاندىرۆ ونىمدىلىگىن ارتتىرىپ، كولەمدەنگەن، زەردەلىلەنگەن، جاسىل داۆۆدی ىلگەرىلەتىپ، وسىزاماندانعان جاسىل كەن كاسىبی شوعىرىن قۆلشىنا تۆلعالاپ، مەملەكەتتىك ەنەرگیا بایلىعی حاۆىپسزدىگىن بەلسەنە قامتاماسىز ەتۆ كەرەك. نەگزدىك قۆرىلعی قۆرىلىسىن كۆشەیتىپ، وڭىرلىك شۆ بایلىعىن رەتتەۆ جانە ەتۆیىندی شۆ تورابی تىرەكتىك ینجەنەریاسی قۆرىلىسىنىك تەبىنىن كۆشەیتىپ، قاتىناس، ەنەرگیا، كاسىپ سالاسی، قالا، اۆىل قۆرىلىسی سیاقتی سالالار توڭىرەگىندە ەتۆیىندی ینجەنەریالىق نسان قۆرىلىستارىن جەدەل ىلگەرىلەتىپ، جوعاری ساپالی داۆۆ قاجەتتىنە تىرەك بولاتىن وسىزاماندانعان نەگزدىك قۆرىلعىلار جۆیەسىن قالىپتاستىرۆدی جەدەلدەتىپ، داۆۆداعی ولقىلىقتاردی ۇزدىكسىز تولقتاۆ